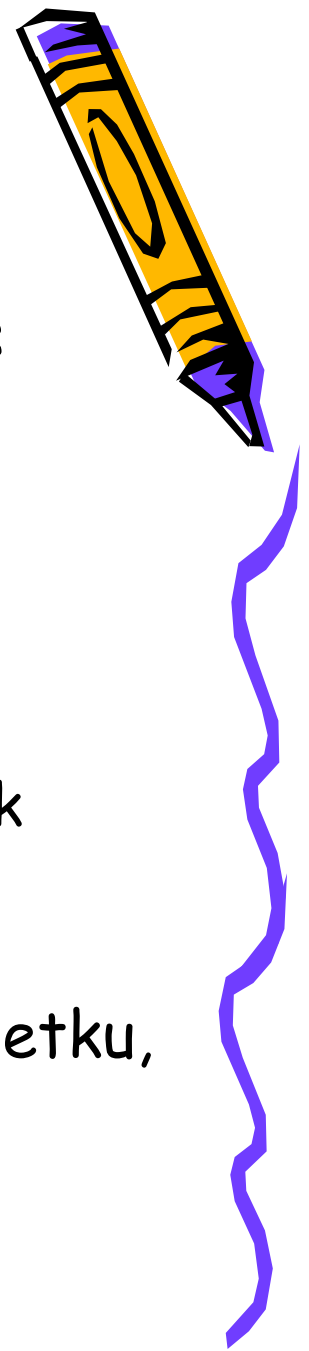

BRANJE IN PISANJE NAJ BO PRIVLAČNO IN ZABAVNO

Mihaela Mataič Šalamun
Prof. defektologije

SPOZNAVANJE ČRK, POVEZOVANJE GLASOV

Pri opismenjevanju v moramo biti pozorni na:

- **pravilno izgovorjavo glasov**

M
MMMMMM

S
SSSSSSS

Kadar glasovi niso čisti in pri poimenovanju črk otrok dodaja polglasnik, ne more črk zvezati v besedo.

- problem: **otrok ne sliši določenega glasu** na začetku, na koncu ali na sredi besede

- **pravilno vezavo:**

M - A - M - A
črkuje

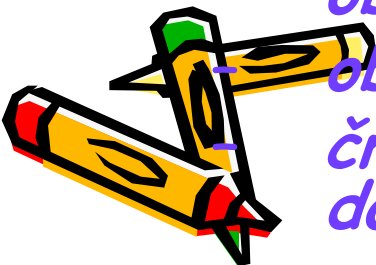
MMMAAAMMMAAA
vleče, kaže s prstom

- problem: **otrok si črko težje zapomni**

Kadar si otrok posamezno črko težje zapomni, mu pomagamo s podpornimi tehnikami:

- *piše po črki, glasno izgovarja*
- *povezuje z gibom*
- *povezuje s sličicami (stavnica)*
- *polaga droben material po zapisani črki ali brez*
- *oblikuje plastelin*
- *oblikuje vrvico*
- *črke obesimo na vidno mesto (miza, stena - doma)*

- problem: **otrok zamenjuje črke**

d

b

Pri zamenjevanju posameznih črk otroku pomagamo tako, da:

- črke mu nalepimo na mizo
- črke mu nalepimo na steno
- mu označimo na roki

Opozorilo:

- ne preusmerjamo levičarja
- črko **d** zapišemo z **zeleno**, **b** z **rdečo** barvo
- naloga staršev je otroke naučiti ločiti levo in desno

- problem: **otrok težko ali ne more slediti z očmi**

Pri otrocih lahko pogosto opazimo, da gledajo preblizu. Nekateri imajo težave pri fiksiranju pogleda in sledenju. Pri teh otrocih staršem priporočamo pregled otrokovega vida pri okulistu.

MLADI BRALCI

• KNJIŽNI MOLJI

POVPREČNI BRALCI

OTROCI Z MOTNJAMI BRANJA IN PISANJA

- zamenjuje črke, zloge
- dodaja črke
- izpušča črke, zloge
- ne razume prebranega

Posledice: ODPOR DO BRANJA - SE IZOGIBA BRANJU

- Začetnik, slabši bralec naj bere večkrat na dan po 5 - 10 minut.
NIKOLI NE POZABIMO NA POHVALO.

PRINCIPI IN NAČELA:

- potrpežljivost, strpnost
- primernost literature
- redna vadba

BRALCI:

- dobri bralci
- povprečni bralci
- otroci z motnjami branja in pisanja

BRANJE

FAZE BRANJA:

- črkovanje (M-A-M-A)
- zlogovanje - prva vezava (MA - MA)
- branje enostavnih, kratkih besed
- avtomatizacija branja
- branje z razumevanjem

DOBRO JE VEDETI:

- radi poslušajo pravljice
- razvijati interes z vzgledi
- dosledni pri vaji
- začetniki in debela knjiga
- omejiti gledanje tv

KAKO OTROKA MOTIVIRATI ZA BRANJE

RAZLIČNI NAČINI BRANJA:

- prvič beremo mi
- izmenično
- skupaj
- kaže, sledi
- išče besede
- tiho branje
- obvezno sledi s prstom
- kazalo
- kartonček
- pisalni stroj
- računalnik

POHVALA!

GLASNO BRANJE

UPORABA BRANJA V ŽIVLJENJU

- PISMA, KARTICE NA OTROKOVO IME
- ZABAVNA SPOROČILA
- DOPISOVANJE S STARŠI (ZVEZEK)
- NAPISI NA ULICI, NASLOVI
- TELEFONSKI IMENIKI
- NAKUPOVALNI LISTKI
- RECEPTI
- ŠPORTNE NOVICE
- ČLANKI, KI GA PRITEGNEJO (OTROKOVI INTERESI)
- ZNANE KNJIGE
- OBISK KNJIŽNICE
- LASTNA KNJIŽNICA
- KNJIGA KOT DARILO

5 - 10 MINUT

Prispevek staršev pri odpravljanju težav v zvezi z branjem in pisanjem

- Otroku je potreben topel, varen, razumevajoč in spodbuden dom.
- Otrok je po pouku utrujen. Naj se igra, sprosti, spočije. Sele potem naj piše in bere.
- Starši naj ravnajo z otrokom v skladu z učiteljevim režimom pomoči (npr. otroka se ne sme siliti k čezmerni vadbi, ne sme se ga grajati za pomanjkljivo branje in pisanje itd.)
- Otroku je potrebna sprostitev. Zlasti v začetni fazi je potrebno od njega zahtevati manj.
- Otroku je potrebno doživetje uspeha, zato naj bere samo lažja in privlačna besedila.

- Starši naj otroku večkrat kupijo zanimivo, po možnosti ilustrirano knjigo, ki si jo lahko sam izbere.
- Besedilo knjige je primerno zahtevno, če otrok lahko brez napake prebere vsaj deset zaporednih besed.
- Starši naj se z otrokom večkrat pogovarjajo o knjigah. Da bi ga spodbudili k branju, mu naj kdaj pa kdaj preberejo začetek ustrezne knjige. Berejo naj mu zgodbe in pesmice. Z otrokom naj se pogovarjajo o tem, kar so prebrali. Televizija in kasete ne morejo zamenjati žive besede skrbnih staršev.
- Otrok naj doma ne vadi dlje kot 20 - 30 minut na dan (mišljene so vse vrste splošnih in besednih vaj). Bere naj glasno 5 - 10 minut.

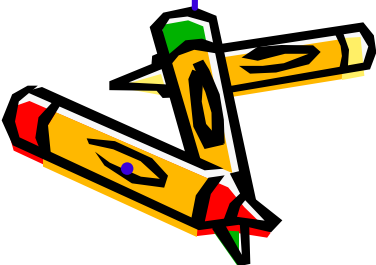

- Otrok potrebuje za uspešno učenje primerno mizo, trdi sedež z naslonjalom, ob primerni svetlobi, potrebna mu je nemotenost pri delu - mir.
- Starši morajo biti z otrokom kar se da potrpežljivi, mirni, kadar poslušajo otrokovo branje. Naj ne zamudijo nobene priložnosti za drobno pohvalo.
- Otrokova izgovorjava naj bo razločna, vendar ne izumetničena, starši naj bodo pozorni tudi na svojo izgovorjavo.
- Starši naj poskrbijo, da otrok najprej sam pogleda svoje pisne izdelke in odkrije morebitne napake, samo tako ga bodo naučili samostojnosti in temeljitosti.
- Otrok naj se uči na pamet kratke pesmi, pregovore, uganke ali zgodbe, da bi si lahko razširil in utrdil besedni zaklad.

- Če ima otrok pri branju težave s sledenjem vrstic, mu je treba pokrivati prebrano besedilo. Pomaga naj si s prstom, če je potrebno tudi z lepenko ali bralnim kartonom.
- Otrok naj med branjem s prstom spremlja besedilo.
- Starši naj otroka med branjem ne opozarjajo na napake, kritične besede je treba zabeležiti na poseben list papirja in kasneje z otrokom temeljito obdelati.
- Otrok naj tudi med pisanjem glasno ali polglasno izgovarja ustrezne besede.
- Nepravilno zapisane besede je treba temeljito prečrtati in nad napačno obliko zapisati pravilno. Prečrtovanje napak je tehnika, ki zagotavlja, da se otroku napačni besedni liki ne vtisnejo v spomin.

KAKO ŠE LAHKO OTROKU OLAJŠAMO BRANJE IN PISANJE

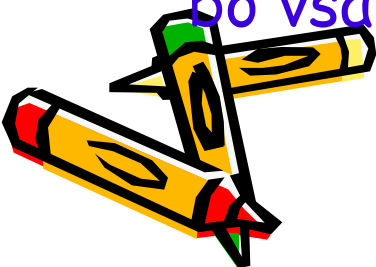
- način vezave dveh črk - glasov (približevanje kartončkov s črko drugega k prvemu),
- povezovanje črk s svinčnikom med petjem glasov (AAAA-----MMMM-----AAAA),
- če si besede najprej tiho prebere in šele nato glasno, mu besedo odkrivamo po zlogih ali si sam odkriva sproti s prstom in vleče - poje glasove (vadi samo branje zlogov tako, da samoglasnik dolgo poje in s prstom vleče še naprej po celi dolžini mize)
- če z očmi bega po listu ali bere v napačnem vrstnem redu, mu naredimo bralni karton, kjer ima odkrito samo posamezno vrsto oz. besedo, ki jo trenutno bere,

- neritmično branje (pod besedo vleče s prstom in poje glasove, vleče samoglasnike,
- če ne veže zlogov, naj pod besedo vleče s svinčnikom črto med branjem in kot črto - vleče tudi glasove,
- pri prepisu naj si učenec najprej prebere poved ali nekaj besed, nato pa jih zapiše (naj ne prepisuje vsako besedo posebej ali preslikava vsako črko - že večje težave),
- če se učenec ne orientira v vrsti pri pisanju, mu črte omejimo z barvo ali mu najprej damo kakšen vzorec, pri katerega pisanju bo moral biti pozoren na črto,
- pomanjkljivo oblikovanje črk - naj vadi posebej pisanje črke, začne naj z debelejšimi pisali in do svinčnika, pred pisanjem se tudi dogovorimo, da naj bo pozoren na obliko črk,

- če piše majhno - mu damo debelejšše pisalo in mu lahko s črtami določimo velikost pisave,
- poprava napak pri pisanju: učenec naj najprej sam prebere; če sam ne najde vseh napak, mu v tisti vrsti, v kateri je napaka, na robu naredimo navpično črto oz. toliko črt, kolikor je napak. Če otrok tudi sedaj ne najde napak, mu podčrtamo besedo, v kateri je napaka,
- škatla za usvajanje neznanih besed (učenec ponavlja besede, razložene na kartončkih),
- polž s črkami na hišici (tvori besede na to črko).
- Če učenec noče brati oz. noče opravljati domačih nalog, se z njim dogovorimo za določeno uro, ob kateri bo vsak dan opustil igranje in prišel k delu. Skupaj določite to uro, tako se bo tudi sam zavedal, da je takrat konec igranja in da ga čaka delo.

BRANJE

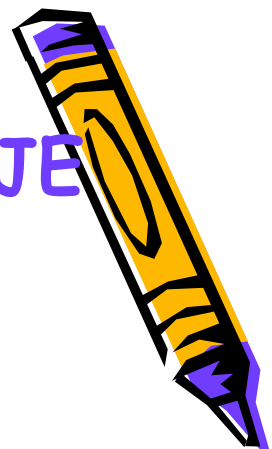
DEJANJE IN DAJANJE LJUBEZNI - dajanje sebe, umirjanje sebe in otroka. Otrok se v šoli uči brati; če beremo z njim doma, je v naši bližini - je to družinsko branje.

- Posredovanje lepote leposlovja: poezije, pravljic, različna znanja, informacije.
- Uganke, izštevanke, pesmice, slikopisi, vodniki, znanstvene knjige, zgodovinske knjige
- Otrok opazuje, opisuje ilustracije, se z njim pogovarjamo o vsebini, nam lahko v pogovoru sporoči svoja doživljanja, stiske, mi pa sporočamo njemu - vzgojne knjige.

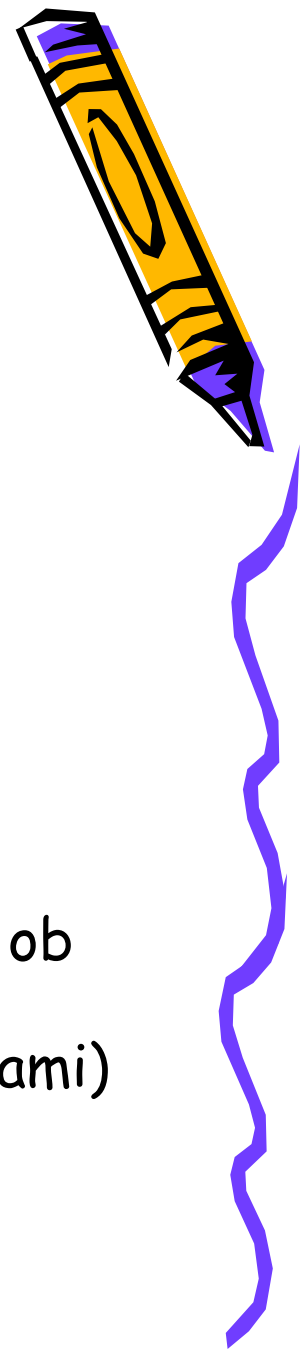

URIMO GOVOR, BRANJE IN PISANJE NA ZABAVEN NAČIN

- BESEDE NA DOLOČEN GLAS
- IMENA NA DOLOČENO ČRKO
- DRUGA BESEDA SE ZAČNE NA ZADNJI GLAS PRVE BESEDE
- NA KATEREM MESTU V BESEDI SLIŠIŠ DOLOČEN GLAS?
(vlak)
- VAS, MESTO...
- V BESEDILU POIŠČI VSE BESEDE, KI SE ZAČENJAJO NA ČRKO _____
- V BESEDILU POIŠČI VSE ČRKE b (obkroži, ali pobarvaj)
- PREPIŠI TE BESEDE
- TVORI IN ZAPIŠI POVEDI S TEMI BESEDAMI (izbere npr. 5 besed)
- BESEDILO S SKRITIMI BESEDAMI

- DOPOLNJEVANJE BESEDILA
- ZAMENJAVA NAPAČNIH BESED
- BRANJE BESEDILA Z VNAPREJ DOLOČENO NALOGO
- ILUSTRIRANJE POSAMEZNIH POVEDI
- BOGATENJE SAMOSTALNIKOV, POVEDI S PRIDEVNIKI
- OPISOVANJE PREDMETA
- NADPOMENKE, PODPOMENKE, SOPOMENKE, PROTIPOMENKE
- BRANJE BESEDILA S SLIČICAMI
- SLIKA - POVED (ustno in pisno pripovedovanje ob nizu sličic)
- BESEDNI RED V POVEDIH (kartončki z besedami)
- TVORBA POVEDI Z DANIMI BESEDAMI...

Želimo Vam čim več prijetnih skupnih uric ob
branju knjig z Vašimi otroki!

